

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Tiesu sistēma (ES un valstu)>**Specializētās valstu tiesas**
Specializētās valstu tiesas

Portugāle

Šajā lapā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Portugālē.

Pirmās instances tiesas (*Tribunais judiciais de 1.ª instância*)

Pirmās instances tiesas parasti ir rajona tiesas (*tribunais de comarca*). Tās ir atbildīgas par lietu izspriešanu visos jautājumos, kas nav citu tiesu jurisdikcijā.

Rajona tiesām ir gan vispārēja, gan specializēta piekritība.

Rajona tiesas ir sadalītas specializētās vai vispārējās piekritības departamentos, kā arī vietējos departamentos. Departamentu nosaukumi atbilst to piekritībai un atrašanās vietas municipalitātes nosaukumam.

Var tikt izveidoti šādi specializētās piekritības departamenti:

galvenais civillietu (*Central cível*);

vietējais civillietu (*Local cível*);

galvenais krimināllietu (*Central criminal*);

vietējais krimināllietu (*Local criminal*);

vietējais nepilngadīgo krimināllietu (*Local de pequena criminalidade*);

kriminālizmeklēšanas (*Instrução criminal*);

ģimenes un jaunatnes lietu (*Família e menores*);

nodarbinātības lietu (*Trabalho*);

komerclietu (*Comércio*);

izpildes (*Execução*).

Šādām specializētām tiesām ir plašāka teritoriālā piekritība:

intelektuālā īpašuma lietu tiesa (*Tribunal da propriedade intelectual*);

konkurences, regulējuma un uzraudzības lietu tiesa (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*);

jūrlietu tiesa (*Tribunal Marítimo*);

sodu izpildes tiesa (*Tribunal de execução das penas*);

galvenā kriminālizmeklēšanas tiesa (*tribunal central de instrução criminal*).

Specializētās piekritības departamenti

Īpaši nozīmīgi ir turpmāk norādītie specializētās piekritības departamenti.

Galvenais civillietu departaments

Šo departamentu piekritībā ir:

iztiesāt deklaratīvas civilprasības atbilstoši parastajai procedūrai par summu, kas pārsniedz 50 000,00 EUR;

izpildes civilprocedūrās par summu, kas pārsniedz 50 000,00 EUR, pildīt Civilprocesa kodeksā paredzētos pienākumus saistībā ar ģeogrāfiskajām teritorijām, kas nav neviena departamenta vai tiesas piekritībā;

vadīt steidzamu pagaidu noregulējuma tiesvedību lietās, kas ir to piekritībā;

veikt citus pienākumus, kādi tiem noteikti ar likumu.

Ģimenes un jaunatnes lietu departamenti

Lietās, kas saistītas ar **personu un ģimenes civilstāvokli**, šie departamenti iztiesā:

bezstrīdus tiesvedību starp laulātajiem;

bezstrīdus tiesvedību neregistrētu partnerattiecību situācijās vai situācijās, kas saistītas ar personām, kuras dzīvo kopā vienā mājāsaimniecībā;

prasības saistībā ar personu atšķiršanu un mantas šķirtību, kā arī laulības šķiršanu;

prasības atzīt par neesošu vai anulēt dzimtsarakstu nodaļā noslēgtu laulību;

prasības, kas celtas, pamatojoties uz 1647. pantu un 1648. panta 2. punktu Civilt kodeksā, kas apstiprināts ar 1966. gada 25. novembra Dekrētlukumu Nr. 47344;

prasības par uzturlīdzekļu maksājumiem un to izpildi starp laulātajiem un starp bijušajiem laulātajiem;

citas prasības saistībā ar personu un ģimenes civilstāvokli.

Minētie departamenti papildus minētajām pilnvarām īsteno arī pilnvaras, kādas ar likumu šīm tiesām piešķirtas saistībā ar inventarizācijas procedūrām, kuras izriet no personu atšķiršanas un mantas šķirtības, laulības šķiršanas vai dzimtsarakstu nodaļā noslēgtas laulības atzīšanas par neesošu vai anulēšanu, kā arī saistībā ar mantas šķirtības lietām, ko reglamentē attiecīgi tiesību akti.

Nepilngadīgo un pilngadīgu bērnu jomā departamentu piekritībā ir:

noteikt aizbildnību un mantas pārvaldību;

iecelt personu tiesisku darījumu veikšanai nepilngadīgā vārdā, kā arī iecelt vispārēju aizbildni, kurš ārpus tiesas pārstāvēs nepilngadīgo un kuram ir vecāku atbildība;

atļaut adopciju;

reglamentēt vecāku atbildības īstenošanu un iztiesāt ar to saistītas lietas;

noteikt uzturlīdzekļu maksājumus, kuri pienākas nepilngadīgajiem un pilngadību sasniegušiem vai emancipētiem bērniem, kā minēts 1880. pantā Civilt kodeksā, kas apstiprināts ar 1966. gada 25. novembra Dekrētlukumu Nr. 47344, un iztiesāt prasības par uzturlīdzekļu maksājumu piedziņu;

izdot rīkojumus par nepilngadīgo ievietošanu aprūpē, gaidot adopciju;

noteikt tiesību aizsardzības un veicināšanas pasākumu piemērošanu personai, kura izraudzīta adopcijai, vai iestādei, ņemot vērā gaidāmu adopciju;

noteikt civilās aizbildniecības attiecības (*apadrinhamento civil*) un atsaukt šādus lēmumus;

pilnvarot nepilngadīgā likumīgo pārstāvi noteiktu darbību veikšanai, apstiprināt darbības, kas jau veiktas bez pilnvarojuma, un paredzēt noteikumus par dāvinājumu pieņemšanu;

pieņemt lēmumus par finanšu nodrošinājuma samaksu, kas vecākiem jāveic par labu saviem nepilngadīgajiem bērniem;
noteikt pilnīgu vai daļēju aizliegumu un ierobežojumus vecāku atbildības īstenošanai, kā paredzēts 1920. pantā Civill kodeksā, kas apstiprināts ar 1966. gada 25. novembra Dekrētlikumu Nr. 47344;

veic oficiālu maternitātes un paternitātes noteikšanu un iztiesāt strīdus un izmeklēšanas lietas saistībā ar maternitātes un paternitātes jautājumiem;

ja vecāki nespēj vienoties — izlemt par nepilngadīgā vārdu un uzvārdu.

Papildus piekritībai šajā jomā departamentiem ir arī šādi pienākumi:

ja ir noteikta aizbildniecība vai īpašumu pārvaldība, noteikt aizbildņa vai īpašuma pārvaldītāja atlīdzību, izskatīt lietas par aizbildņa, pārvaldnieka vai ģimenes padomnieka atsaukšanu, atbrīvošanu no atbildības vai atcelšanu, pieprasīt un izskatīt informāciju par kontiem, apstiprināt likumā noteiktu hipotēku aizstāšanu un noteikt, kā papildināt vai aizstāt sniegto garantiju, un iecelt īpašu aizbildni, kurš pārstāv nepilngadīgo ārpus tiesas;
iecelt īpašu aizbildi, kurš pārstāv nepilngadīgo visos aizbildnības procesos;
mainīt, atcelt un pārskatīt adopciju, pieprasīt un izvērtēt informāciju par adoptētāja kontiem un noteikt adoptējamā uzturēšanai tērējamo ienākumu naudas summu;

izlemt par tādas garantijas palielināšanu vai aizstāšanu, kas sniegta par labu nepilngadīgiem bērniem;

pieprasīt un izvērtēt informāciju par kontiem, kas vecākiem ir jāiesniedz;

izlemt par jebkuriem jautājumiem, kas saistīti ar iepriekšējos punktos (no *a*) līdz *m*)) minētajām procedūrām.

Attiecībā uz **izglītības aizbildnības un aizsardzības lietām** tiesām ir šādi pienākumi:

iztiesāt lietas par tiesību veicināšanu un aizsardzību;

piemērot tiesību veicināšanas un aizsardzības pasākumus un vajadzības gadījumā uzraudzīt to īstenošanu, kad vien bērns vai jauniešis ir pakļauts riskam un kad aizsardzības komitejas iejaukšanās nav piemērojama;

veikt jurisdikcionālas darbības, kas vajadzīgas izglītības aizbildnības izmeklēšanai;

izvērtēt faktus, kas saskaņā ar likumu ir kvalificējami par noziegumiem, kurus izdarījuši nepilngadīgie vecumā no 12 līdz 16 gadiem, aizbildnības pasākumu piemērošanas nolūkā;

īstenot un pārskatīt aizbildnības pasākumus;

pasludināt aizbildnības pasākumu izbeigšanu vai atcelšanu;

izskatīt pārsūdzības par lēmumiem, ar ko piemēro disciplinārpasākumus nepilngadīgajiem, uz kuriem attiecas aizbildnības rīkojumi.

Nodarbinātības lietu departamenti

Šie departamenti civillietās un citās lietās izskata jautājumus, kas izriet no darba devēju un darbinieku attiecībām un no attiecībām, kuras nodibinātas ar mērķi parakstīt darba līgumus, saistībā ar nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, līgumus, kas saskaņā ar likumu ir pielīdzināmi darba līgumiem, un stažēšanās un mācekļības līgumus, kā arī civillietas saistībā ar streikiem.

Komerclietu departamenti

Šie departamenti iztiesā:

maksātne spējas procedūras un īpašus pārstrukturēšanas pasākumus;

prasības atzīt komersantu dibināšanas dokumentu un statūtu spēkā neesību, tos atcelt vai anulēt;

prasības saistībā ar komercsabiedrības tiesību īstenošanu;

prasības apturēt vai atcelt komercsabiedrības lēmumus;

prasības par komercsabiedrību likvidēšanu ar tiesas lēmumu;

prasības par tādu komercsabiedrību likvidēšanu, kuras izveidotas atbilstoši Eiropas uzņēmēj sabiedrības statūtiem;

prasības par pārvaldītājsabiedrību likvidēšanu;

prasības, kas minētas Uzņēmumu reģistrācijas kodeksā;

prasības par kredītiestāžu un finanšu iestāžu likvidēšanu.

Minētie departamenti arī iztiesā apstrīdēšanas prasības par rīkojumiem, ko izdevuši uzņēmumu reģistru reģistratori, kā arī apstrīdēšanas prasības par rīkojumiem, ko izdevuši reģistratori saistībā ar administratīvajām procedūrām, kuras īsteno komercsabiedrību darbības izbeigšanai vai likvidēšanai.

Izpildes departamenti

Šie departamenti ir atbildīgi par izpildes procedūrām civillietās, kā noteikts Civilprocesa kodeksā, izņemot lietas, kas ir piekritīgas Intelektuālā īpašuma lietu tiesai, Konkurences, regulējuma un uzraudzības lietu tiesai, Jūrlietu tiesai, ģimenes un jaunatnes lietu departamentiem, nodarbinātības lietu departamentiem un komerclietu departamentiem. Izpildes departamentu atbildībā ir arī tādu spriedumu izpilde, kuri pieņemti kriminālprocesos un kuri saskaņā ar kriminālprocesa tiesību aktiem nav izskatāmi civiltiesā.

Tiesas ar plašāku teritoriālo piekritību

Intelektuālā īpašuma lietu tiesas

iztiesā lietas, kas saistītas ar:

prasībām, kuru pamats ir autortiesības un saistītās tiesības;

prasībām, kuru pamats ir rūpnieciskais īpašums, jebkurā no tiesību aktos paredzētajām formām;

prasībām par patentu, papildu aizsardzības sertifikātu, funkcionālo modeļu un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju, kas paredzēti Rūpnieciskā īpašuma kodeksā (*Código da Propriedade Industrial*) un citos piemērojamos tiesību aktos, atzīšanu par spēkā neesošiem un anulēšanu, kā arī prasībām atzīt par spēkā nesošām vai anulēt tādu rasējumu vai modeļu, zīmolu, logotipu, atlīdzību, cilmes vietas nosaukumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācijas, par kuriem iesniegtas pretpasības;

apelācijām pret lēmumiem, ko pieņēmis Valsts Rūpnieciskā īpašuma institūts (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P. — INPI, I. P.*) un ar ko tiek piešķirtas vai noraidītas jebkāda veida rūpnieciskā īpašuma tiesības, vai lēmumiem, kas saistīti ar nodošanu, licencēm vai nolietojuma deklarācijām, vai jebkādām citām darbībām, ar kurām tiek ietekmētas, pārveidotas vai dzēstas rūpnieciskā īpašuma tiesības;

tādu lēmumu vai jebkādu citu pasākumu pārsūdzēšanu un pārskatīšanu, kurus var likumīgi pārsūdzēt un kurus pieņēmis Valsts Rūpnieciskā īpašuma institūts lietās, kas saistītas ar pārkāpumiem un naudas sodiem;

deklaratīvām prasībām, kuru pamats ir interneta domēnu nosaukumi;

apelācijām pret lēmumiem, kurus pieņēmis Valsts Zinātniskās analīzes fonds (*Fundação para a Computação Científica Nacional*), kas ir kompetentā iestāde, kura atbild par .pt domēna nosaukumu reģistrēšanu, noraidīšanu vai atjaunošanu;

prasībām, kuru pamats ir komercsabiedrības vai komercsabiedrību nosaukumi;

apelācijām pret lēmumiem, ko pieņēmis Reģistru un notāru institūts (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P. — IRN, I. P.*), saistībā ar komercuzņēmumu un tirdzniecības nosaukumu pieņemamību saskaņā ar Valsts Juridisko personu reģistra (*Registo Nacional de Pessoas Coletivas*) tiesisko regulējumu;

prasībām, kuru pamats ir negodīgas konkurences darbības vai ar rūpniecisko īpašumu saistītu komercnoslēpumu izpaušana;

pasākumiem saistībā ar pierādījumu iegūšanu un saglabāšanu un informācijas sniegšanu, ja tas nepieciešams intelektuālā īpašuma tiesību un autortiesību aizsardzībai.

Konkurences, regulējuma un uzraudzības lietu tiesa

Citu jautājumu starpā šī tiesa izskata jautājumus par tādu lēmumu, rīkojumu un citu pasākumu pārsūdzēšanu, pārskatīšanu un izpildi, kuri izriet no pārkāpumu lietām, ko var likumīgi pārsūdzēt, un kurus pieņem vairākas regulatīvās iestādes, proti, Konkurences iestāde (*Autoridade da Concorrência*), Portugāles Civilās aviācijas iestāde (*Autoridade Nacional da Aviação Civil*), Portugāles Banka (*Banco de Portugal*) un Portugāles Vērtspapīru tirgus komisija (*Comissão do Mercado de Valores Mobiliários*).

Jūrlietu tiesas

iztiesā lietas, kas saistītas ar:

kuģiem, laivām un citiem peldošiem kuģiem nodarīto zaudējumu atlīdzību un tādu zaudējumu atlīdzību, kas izriet no to izmantojuma jūrā, atbilstoši vispārējam tiesiskajam regulējumam;

līgumiem par kuģniecības nolūkiem paredzētu kuģu, laivu un citu peldošu kuģu atjaunošanu, remontu, pirkšanu un pārdošanu;

līgumiem par jūras pārvadājumiem vai kombinētiem vai multimodāliem pārvadājumiem;

līgumiem par pārvadājumiem pa upēm vai kanāliem, ievērojot ierobežojumus, kas noteikti 1. tabulā, kura pievienota Vispārējiem ostu noteikumiem (*Regulamento Geral das Capitanias*), kas apstiprināti ar 1972. gada 31. jūlija Dekrētlukumu Nr. 265/72;

līgumiem par jūras kuģu, laivu un citu peldošu kuģu fraktēšanu vai iznomāšanu;

līgumiem par kuģniecības nolūkiem paredzētu kuģu, laivu un citu peldošu kuģu un to kravu apdrošināšanu;

ķīlām un īpašām privilēģijām attiecībā uz kuģiem vai laivām, kā arī jebkāda veida nodrošinājumu attiecībā uz peldošiem kuģiem un to kravu;

īpašām procedūrām saistībā ar kuģiem, laivām un citiem peldošiem kuģiem un to kravām;

steidzamām pagaidu noregulējuma procedūrām saistībā ar kuģiem, laivām un citiem peldošiem kuģiem, to attiecīgajām kravām un flotes degvielu un citiem aktīviem, kas pieder pie kuģiem, laivām un citiem peldošiem kuģiem, kā arī pagaidu pieprasījumiem ostu kapteiņiem atbalstīt to priekšmetu izejošo kustību, kuri ir šo procedūru priekšmets;

vispārējās apdrošināšanas un īpašās apdrošināšanas jautājumiem, tostarp tiem, kas attiecas uz citiem kuģniecības nolūkiem paredzētiem peldošiem kuģiem; palīdzību un glābšanu jūrā;

līgumiem par vilkšanas un loča pakalpojumiem;

piegruzējuma aizvākšanu;

civiltiesisko atbildību par jūras un citu to jurisdikcijā ietilpstošo ūdenstilpņu piesārņojumu;

zvejai vai pārtikai paredzēto jūras dzīvnieku un augu, gliemju un jūras zāļu, dzelzs ieguvju, aprīkojuma, ieroču, piegāžu un citu kuģošanai vai zvejai izmantotu priekšmetu izmantošanu, nozaudēšanu, atrašanu vai šim nolūkam izmantotu metožu vai aprīkojuma piesavināšanos, kā arī šāda materiāla izraisītiem vai tam nodarītiem bojājumiem;

bojājumiem, ko izraisa aktīvi, kas pieder pie publiskajiem jūras īpašumiem;

krastā izskalota kuģu piegruzējuma piederību un tādu priekšmetu vai jebkādu esošu atlieku piederību, kuru izcelsme ir okeānā vai kuri izskaloti no okeāna, un kuri nogulsņējas uz augsnes vai augsnes apakškārtā, vai kuri izskaloti no iekšzemes ūdeņiem vai peld iekšzemes ūdeņos, ja tas ir saistīts ar jūrniecību; apcietināšanu;

visiem vispārējiem jautājumiem par jūras komercietībām;

apelācijas sūdzībām par lēmumiem, ko pieņēmis ostas kapteinis, jūras tiesību pārkāpumu gadījumos.

Sodu izpildes tiesa

Šī tiesa uzrauga un pārrauga izpildi un pieņem lēmumus par tiesas lēmumā noteikta soda vai brīvības atņemšanas pasākuma mainīšanu, aizstāšanu un izbeigšanu pēc notiesāšanas. Šīs tiesas piekritībā ir:

noteikt papildu izraidīšanas soda izpildi, pasludināt cietumsodu par izbeigušos un noteikt papildu izraidīšanas soda priekšlaicīgu izpildi;

pasludināt par izbeigušos cietumsodu, sodu, kam tiesību aktos nav noteikts konkrēts beigu termiņš (*pena relativamente indeterminada*), vai piespiedu rakstura līdzekli — ievietošanu tam paredzētā iestādē;

izdot apcietināšanas, aizturēšanas un atbrīvošanas orderus;

izdot deklarāciju par neatbilstību un izdot rīkojumu par tādas notiesātas personas mantas konfiskāciju, kura ir apzināti pilnībā vai daļēji atkāpusies no ieslodzījuma termiņa vai brīvības atņemšanas pasākuma ievērošanas;

izlemt par tādu faktu vai lēmumu pagaidu atcelšanu, kuri reģistrēti sodu reģistrā.

Galvenā kriminālizmeklēšanas tiesa

Šī tiesa veic kriminālizmeklēšanu, pieņem notiesājošus lēmumus, un tās piekritībā ir izmeklēšana, kad tiek izdarīts noziedzīgs nodarījums rajonos, kas pieder pie dažādām apelācijas tiesām (*Tribunais da Relação*), šādu noziedzīgu nodarījumu gadījumos:

noziedzīgi nodarījumi pret mieru un cilvēci;

teroristu organizāciju noziedzīgi nodarījumi un terorisms;

noziedzīgi nodarījumi, kas apdraud valsts drošību, izņemot ar vēlēšanām saistītus noziedzīgus nodarījumus;

narkotiku, psihotropo vielu un narkotiku prekursoru kontrabanda, izņemot situācijas, kad notiek tieša izplatīšana patērētājam, un noziedzīga saistība ar kontrabandu;

nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija;

korupcija, piesavināšanās un sabiedriskā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana personīgā labuma gūšanai;

ļāunprātīga maksātnespēja;

ekonomiski neatkarīgu publiskā sektora organizāciju administratīvas kļūmes;

krāpšana, kas saistīta ar dotāciju, piešķirumu vai aizdevumu iegūšanu vai piesavināšanos;

ekonomiski un finansiāli noziegumi, kas izdarīti organizētā veidā, jo īpaši izmantojot informācijas tehnoloģiju;

starptautiski vai transnacionāli ekonomiski un finansiāli noziegumi.

Lapa atjaunināta: 29/01/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.